

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio I. Vtrum detur aliqua gratia sufficiens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

QVÆSTIO II.

De sufficientia Gratiæ.

EXposui hæcenus necessitatem gratiæ, sequitur nunc eius sufficientia, ex prima illa videlicet constat quid non possit homo facere sine gratia, ex secunda constabit quid cum illa præstare valeamus, de qua vt dicam plenissimè ac clarissimè tria mihi esse video necessaria: Primum est eius existentia siue vtutem admittere necesse sit gratiam aliquam sufficientem: Secundum eius subiectum siue quibus personis detur gratia sufficiens: Tertium eius propria quidditas & distinctio eius à gratia efficaci, quod tamen diceretur commodius quæstione 3.

SECTIO I.

Vtrum detur aliqua gratia sufficiens.

Nomine (gratiæ sufficientis) intelligunt Doctores Catholici, gratiam illam cum qua possum benè operari, non tamen volo: sicut gratia efficax illa est cum qua & possum, & volo. Aliæ omnes gratiæ sufficientis notiones à nouis dogmatistis confictæ, fallaces & falsæ sunt, illa quam attuli sola vera est, & solida, vt patebit ex dicendis postea.

Nunc gratiam illam cum qua voluntas conuerti posset, non tamen conuertitur, quia non vult, sufficientem hæcenus appellatam, & ab omnibus Catholicis doctoribus admissam fidissimè Caluini assecta nouis dogmatistis omnino rejicit, lib. 3. toto de gratia Christi Saluatoris, eamque tanquam monstruosam, Deo indignam, Augustino ignotam, à Pelagio solo excogitatam proferendam putat, quam etiam fuisse sententiam Semipelagianorum constat ex epistola Hilarij ad Augustinum cuius verba postea referentur.

Ratio dubitandi est primò, quia si nulla datur gratia quæ careat effectu, id est cui voluntas non consentiat nulla datur gratia sufficiens, sed nullam dari gratiam quæ careat effectu constans est sententia sancti Augustini, vt patet ex pluribus eius testimonijs, v. gr. serm. 42. de verbis Domini: *Agis si ageris, & bene agis si à bono ageris*, lib. 2. ad Bonifacium cap. 9. *Si Deus tangit cor, homo preparat cor*, lib. de gratia Christi: *Si sicut veritas loquitur, omnis qui didicit venit quisquis non venit profectò non didicit*. In quibus & pluribus alijs locis S. Doctor manifestè tradit nullam esse gratiam quæ careat effectu, ergo nulla datur gratia tantum sufficiens.

Secundò, gratia sufficiens est auxilium possibilitatis, & adiutorium sine quo non, vt patet, est enim auxilium cum quo possum, sed nolo, adiutorium quo dempto non possum agere, sed non ago tamen: Sed in Doctrina S. Augustini manifestum est quod auxilium possibilitatis, & adiutorium sine quo non, est gratia propria status innocentie: gratia verò Christi est auxilium actionis & voluntatis, & adiutorium quo, ergo gratia sufficiens non est gratia illa propria Christi post naturam lapsam: Maior non eget probatione, minore innumera probant Augustini loca lib. de correctione, & gratia cap. 11. *Nunc autem quibus deest tale adiutorium pœna peccati est*: lib. de prædestinatione sanctorum cap. 8. *Volunt ergo isti credere, nolunt illi, quis hoc ignoret? sed cum alijs præparetur voluntas à Domino alijs non præparetur, discernendum est quid proueniat, &c.* lib. de dono perseuerantiæ cap. 14. *Quoniam vt crederent non erat eis da-*

tum, etiam, unde crederent est negatum: ergo ex mente Augustini.

Tertiò, monstrum omnino est gratia sufficiens, tale videlicet adiutorium quod ab initio mundi vique ad finem nullum vnquam habuit, vel habebit effectum. Deinde monstrum est illud beneficium quod non seruit nisi vt possis peccare, ac citra inuidiam damnari. Denique gratia illa monstrum est quæ simul dicitur esse sufficiens & insufficiens, illa enim gratia est insufficiens cui non possum cooperari, sed gratia sufficiens vt sic non possum cooperari, si enim illi cooperarer desineret esse insufficiens, ergo gratia sufficiens verè monstrum est cum non sit sufficiens, nisi quia est insufficiens. Confirmatur quia, illa gratia vt sic est insufficiens, quæ de se inefficax est, gratia sufficiens est de se inefficax, quia gratia sufficiens sumitur vt de se distinguitur à gratia efficaci quæ de se efficax est, ergo gratia sufficiens est de se insufficiens.

Quartò, Ecclesia nunquam orare solet pro infidelibus vt possint conuerti, sed vt conuertantur, sed si datur gratia sufficiens, cum qua possum conuerti, erit proflus inanis huiusmodi deprecatio, quid stultius est quàm orare Deum vt facias, quod in potestate tua est facere? Inò quod grauius est, si admittitur huiusmodi gratia communis bonis & malis, potest homo seipsum ab alio discernere, quod repugnat Apostolo & sapissimè damnat Augustinus v. gr. lib. de prædestinatione sanctorum cap. 5. *Nihil* (inquit) *huic sensui Apostoli tam contrarium, quàm de suis meritis ita quemquam gloriari, tanquam ipse sibi ea fecerit non gratia Dei, sed gratia quæ bonos discernit à malis, non quæ communis est bonis & malis.*

Dicendum tamen est, certum esse omnino ex fide quod detur aliqua gratia sufficiens, cum qua voluntas operari possit si velit, non operetur tamen quia non vult. Ita tenent Catholici omnes, & contra Caluinum ac Lutherum fusissimè probant Bellarmin. l. 2. de gratia Suarez l. 4. & alij sine numero.

Primò enim apertè colligitur ex scripturis ex quibus tria sufficiant testimonia, sed euidentissima; primum sit Matthæi 20. *Multi vocati pauci electi*, quem locum edisserens Augustinus lib. 83. quæstionum q. 68. aduersarios conficit. *Ad illam* (inquit) *cœnam quam Dominus dixit in Euangelio preparatam, neque omnes qui vocati sunt venire voluerunt, neque illi qui venerunt, venire possent nisi vocarentur. Itaque neque illi debent sibi tribuere qui venerunt, quia vocati venerunt, neque illi qui noluerunt venire, debent alteri tribuere sed tantum sibi, quoniam vt venirent vocati erat in illorum libera voluntate, &c.* Quæro ergo ab aduersarijs vtrum illi qui vocati sunt & non electi restiterint gratiæ, an non, si enim restiterunt gratiæ datur ergo aliqua gratia cui resistit voluntas, quæ appellatur sufficiens, si non restiterunt gratiæ, ergo falsò dicuntur vocati, vocatio enim gratia est de qua loquimur, quæ argumentatio est clarissima & demonstratiua.

Alterum testimonium Ioannis 1. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, lux in tenebris lucet & tenebræ eam non comprehenderunt*. De quibus disserens Augustinus libr. 1. de genesi ad literam cap. 1. *Illud lumen* (inquit) *irrationalium animalium oculos pascit, sed pura corda eorum qui Deo credunt, & ab amore visibilium rerum, se ad eius præcepta conuertunt, quod omnes possunt si velint, quia illud lumen illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum*. Tertium testimonium etiam euidens, Matth. 11. *Ve tibi Corozain ve tibi Bethsaida, quia si in tyro & sidone factæ essent virtutes, &c.* Quod merito de gratia cui resistit voluntas explicat Augustinus, lib. de bono perseuerantiæ

Tertius

Quarta

Assertio prima

Probat ex scripturis.

rantia cap. 9. *Facile est (inquit) ut accusemus infidelitatem Iudeorum de libera voluntate venientem qui sacris apud se tam magnis virtutibus credere noluerunt, quos increpans Dominus arguit ut tibi Corozaim, si enim cum illa gratia sydonij conuersi fuissent, ergo cum illa conuersi potuerunt Corozaitæ, ergo illa fuit gratia sufficiens, quâ sanè demonstratione nihil est euidentius.*

Probat
secundò
ex absur-
dis.

Secundò ex varijs absurdis probare licet gratiâ sufficientem, quæ ut vides expresse habetur in Script. & Augustino. Primum sit, quia si nulla daretur gratia quæ careret effectu ex malitia voluntatis, sequeretur neminem eorum qui damnatur habuisse in potestate suâ salutem, quod aperte repugnat scripturæ, perditio tua ex te Israël: ante hominem vita & mors. Secundum sit, sequeretur neminem eorum qui peccat abstinere posse à peccatis, atque soli Deo peccata imputari posse, quæ horrenda est blasphemia Caluini contraria Scripturis, quæ nolui elegisti, contraria S. Augustino: *Quis peccat* (inquit lib. 3. de libero arbitrio, cap. 15.) *in eo quod nullo modo cauere potest: peccatur autem, cauere igitur potest:* contraria lumini rationis. Tertium est, præcepta Dei esse impossibilia ijs qui ea non seruant, quæ item blasphemia Caluini & Iprensis est damnata in Tridentino sess. 6. can. 18. & cap. 11. ab Arausico can. 25. ab Augustino lib. de gratia & libero arbitrio, ubi explicat locum illum Ecclesiastici 15. si volueris seruabis mandata, & explicitè ostendit nos posse si volumus.

Quartò sequeretur quod nemo eorum qui non conuertuntur potest conuerti. Quod falsissimum esse constat clamante Deo, conuertimini ad me & ego conuertar ad vos, & optimè Augustinus l. 1. retract. cap. 22. *In potestate quippe hominis est mutare in melius voluntatem, sed ea potestas nulla est nisi detur à Deo, de quo dictum est, dedit eis potestatem filios Dei fieri, manifestèque Concilium Valentini 3. sub Lothario erroris arguit aduersarios: Nec ipsi mali* (inquit) *ideò pereunt quia boni esse non potuerunt, sed quia boni esse noluerunt, suoque vitio, &c.* Et Tridentinum manifestissimè sess. 6. cap. 13. *Deus sua gratia iustificatos non deserit, nisi prius deseratur.*

Quintò, sequeretur quod nemo plura potest facere opera bona quàm actu faciat. Quod repugnat scripturis: *Expectaui ut faceret vnas fecit autem spinas,* repugnat Augustino lib. 3. de libero arbitrio, cap. 16. *Ex eo quod non accepit nullus est reus ex eo verò quod non facit quod debet, iuste reus est, debet autem si accipit, & voluntatem liberam, & sufficientissimam facultatem.*

Sextò sequeretur Deum non habuisse voluntatem vllam saluandi eos qui damnantur, sed antecederet ad eorum demerita voluisse illos damnare quæ licet atrocissima sit sententia Caluini, & Iansenij repugnat tamen sanctitati, bonitati, & charitati Dei, facitque Deum tyrannorum omnium crudelissimum, ut ostendi alibi, & conuincam statim ex eo quod Deus velit omnes homines saluos fieri, ut ostendunt Scripturæ, Concilia, S. Augustinus, & ipsum Dei nomen & significat & declarat. Septimum denique absurdum est, quia, sequeretur quod Christus pro solis electis mortuus est, non autem pro omnibus hominibus, quod statim ostendam esse impium dicere.

Demon-
stratio pe-
tita ex
scripturis
& Conci-
lijs.

Tertiò hæc sit brevis & euidentis demonstratio: gratia sufficiens illa est cui voluntas non obedit, sed multæ dantur à Deo gratiæ quibus voluntas hominum ex sua malitia non obedit, ergo datur gratia sufficiens. Minorem si negare audeant aduersarij conuincant eos stultitiæ testimonia innumera scripturarum Christus Matth. 23. dicens: *Quoties volui con-*

gregare filios tuos sicut gallina congregat pullos suos sub alas & noluit: Ioannis 15. *Si non venissem & loquutus eis fuisset peccatum non haberent, nunc autem excusationem non habent à peccato suo, &c.* Sapient. 1. *Vocaui & non uenisti, spreuisti omne concilium meum.* Isaia 65. *Vocaui & non respondisti, Actorum 7. Vos semper Spiritui sancto resististis:* 2. ad Corinthios 7. *Adiuuantes exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis,* conuincit erroris Concilium Senonense, in decreto fidei cap. 15. *Non est* (inquit) *huiusmodi Dei trahentis auxilium cui resisti non possit, quoties enim Dominus voluit congregare filios Ierusalem sicut gallina congregat pullos suos sub alas, & noluit, &c.* Concilium Colonicense cap. de Sacramento Penitentiae: *Situm est* (inquit) *in hominis voluntate ut gratiam Dei oblatam, vel accipiat vel respiciat.* Tridentinum sess. 6. cap. 5. & 13. & canone 4. ubi statuit posse voluntatem dissentiri gratiæ, & hæc satis sint aduersus sententiam horribilem ex qua infinitæ sequuntur contra Deum blasphemias, tota damnatur scriptura, tota excacatur ratio naturalis.

Ad primam quâ video totum ferè niti errorem noui dogmatistæ plurima respondent Petauius, Martionus, alijque Doctores Orthodoxi, ego breuiter solui posse arbitror leuissimum argumentum, fateor enim sapissimè Augustinum coniungere solere cum effectu gratiam Christi, sed ita tamen ut loquatur sapissimè de gratia illa quam ex malitia voluntatis nullus sequitur effectus, ut constat ex relatis eius pluribus testimonijs. Prima ergo ratio cur Augustinus ex ipso effectu gratiam describat, est, quia facultas qualibet operatrix ex effectu potissimum dignoscitur, & ex eo semper explicari solet, oculus videlicet dicitur esse facultas eliciens visionem, iustitia definitur virtus reddens cuique quod suum est. Altera ratio mouit Augustinum ut gratiam Christi iungeret operi, quia de sola effectione gratiæ non de possibilitate lis illi erat cum Pelagio: cum enim subdole Pelagius possibilitatem boni fateretur à Deo esse, operari autem esse nostrum tantum, ut constat ex lib. de prædestinatione sanctorum, cap. 18. lib. de gratia Christi, cap. 3. lib. de natura & gratia, cap. 42. quam tamen possibilitatem dicebat Pelagius esse solam facultatem naturalem voluntatis (ut docebo statim) debuit haud dubiè Augustinus Christianam gratiam coniungere cum effectu, ut doceret Dei esse non solum quod possumus agere, sed quod velimus etiam & agamus. Tertio denique assero Augustinum quoties gratiam effectui coniungit, agere de gratia illa quæ per excellentiam sola ferè gratiæ nomen obtinuit, quia gratia est propria electorum. Sic enim (inquit Augustinus lib. de gratia Christi cap. 13.) *Deus docet eos qui secundum propositum sunt vocati, simul & donans quid agant scire, & quid sciant agere.* Et lib. de bono perseuerantiæ, cap. 25. *Hæc est quam poscit à Domino, & semper ex quo caput esse, poscit Ecclesia, ista quam Deus vocatis suis daturum se esse præsciuit, ut in ipsa prædestinatione iam dederit.*

Ad secundam in qua etiam triumphare se putant noui dogmatistæ semper obtinentes Augustinum reieciisse à gratia medicinali adiutorium possibilitatis & sine quo non, id est gratiam sufficientem: solum autem admittere auxilium actionis, & adiutorium (quo) id est gratiam efficacem. Respondeo autem errare turpissimè aduersarios dum existimant auxilium possibilitatis & sine quo non significare gratiam sufficientem, auxilium autem actionis & (quo) esse gratiam efficacem. Primò enim adiutorium possibilitatis quam gratiam Christi contendeat esse Pelagius, significabat facultatem naturalem voluntatis liberam, in quo sensu rectè negat Augustinus huiusmodi adiuto-
rium

Soluti
primæ
objectio-
nis.

Secundæ

rium pertinere ad gratiam Christi, ut constat ex lib. de gestis Pelagij cap. 2. de natura & gratia cap. 42. ubi docetur possibilitatē operandi bonum provenire à charitate ac gratia, non esse autem insitam ab auctore naturæ Deo. Secundò adiutorium possibilitatis significat sapius apud Augustinum ex mente Pelagij adiutorium voluntati omnino extrinsecum, quod supponit facultatem voluntatis omnino completam ad operandum, ut videtur sonare ipsum, nam adiuvare possibilitatem est iuvare facultatem quæ agere potest, & non dari ipsam possibilitatem, huiusmodi sunt lex, prædicatio, exempla quæ in operationem non influunt: adiutorium autem actionis est interna inspiratio, & motus voluntatis, quæ ita dant posse agere ut sine illis voluntas ad agendum sit insufficientis. Adiutorium primo modo sumptum sufficebat in statu naturæ integræ quoad omnia opera naturalia: in statu autem naturæ lapsæ nullo modo sufficit, quia voluntas infirmior facta per peccatum indiget auxilio superaddito influente proximè in operationem. Hic ergo quid est quod aduersarij feratur & metatur, Pelagiani enim admittebant auxilium à natura inditum & extrinsecum etiam adiuuans, hoc vocabant auxilium possibilitatis, & sine quo non negabant auxilium actionis, & quo, intrinsecum scilicet & à Deo inditum proximè influens in operationem, si per voluntatem non steretur.

Tertiz. Ad tertiam Respondeo somnare omnino ac delirare novos dogmatistas monstra sibi ac spectra obijcientes, neque satis advertere quid significant Catholici doctores nomine (gratiæ sufficientis) cuius, ne nomen quidem intelligunt. Sciunt igitur illi, duo considerari necessariò debere in gratia sufficiente: Primum est entitas ipsa gratiæ cui voluntas potest cooperari: Secundum est malitia voluntatis quæ ipsi non cooperatur. Hæc gratia secundum totam suam entitatem, & vim effectricem à Deo est, omnino intendente ac iubente, ut per eam vitemus peccata, & saluemur si velimus, negatio enim effectus non provenit ex Dei voluntate, nec ex entitate gratiæ, sed ex malitia liberæ voluntatis, sine cuius cooperatione illa efficiens esse nequit. Monstrum igitur est argumentum aduersariorum in quo confunditur entitas gratiæ, cum malitia voluntatis. Hæc enim gratia entitati sumpta sæpè habet effectum, si autem sumatur hæc entitas simul cum malitia voluntatis certè illa effectum non habet, quia significatur tunc gratia prout non habet effectum? Nunquid ergo monstrum est velle gratiam quæ habeat effectum prout illam non habet ex malitia voluntatis.

Secundò vanum est dicere gratiam istam seruire solum peccatis & damnationi, si enim sumatur secundum entitatem & intentionem Dei seruit sanè bonis operibus, & saluti, si sumatur prout includit nequitiam voluntatis, operatur sanè mortem contra intentionem Dei operantis vitam.

Tertio cum dicitur gratiam esse insufficientem prout est sufficiens, lusus est in verbo, distinguitur enim illa propositio, illa gratia est insufficientis cui non possum cooperari, si talis impotentia oriatur ex defectu entitatis gratiæ, concedo: si oriatur ex malitia voluntatis, nego. Gratia enim est de se sufficiens, licet vis eius effectiva impediatur per malitiam voluntatis. Neque difficilius est confirmatio; ad quam.

Resp. negando gratiam sufficientem esse de se inefficacem, cum haud dubiè inefficacia tota oriatur ex libera voluntate. Falsa enim est illa consequentia gratia efficax est de se efficax, ergo inefficax est de se inefficax, bonum enim à Deo est, malum autem est à sola voluntate. Quomodo autem intelligi debet quod sit efficax de se, id est per se ipsam postea disputabitur.

Ad quartam Resp. Ecclesiam dum orat ut conuertatur, petere à Deo ut eam nobis gratiam conferat cum qua non solum possumus agere sed etiam agamus; postulat enim gratiam etiam efficacem: imò non tantum oramus Deum ut peccatorem conuertat, sed oramus ipsum etiam peccatorem ut conuertatur quod vanum esset, si gratiam non haberet, cum qua posset conuerti, aut non conuerti. Quomodo autem homo se ipsum discernere non possit clarum erit ex sequentibus.

SECTIO II.

De personis quibus datur à Deo gratia sufficiens.

Hæc difficultas sapius alibi tractata, huius tamen loci maxime propria, est propter novos dogmatistas, qui Caluinum & Lutherum sequuti, multa hic dicunt rectæ Fidei & sanæ Theologiæ contraria, quæ ut breuiter pro instituta claritate diluam, duo mihi disputanda sunt, primò vtrum omnibus gratiæ dentur sufficientes ad salutem, secundò ad quid & quando dentur.

§. I.

Vtrum Deus omnibus hominibus gratias det sufficientes ad salutem.

Gratias sufficientes omnibus dari nihil est quàm neminem esse vel barbarum, vel peccatorem, vel vllum omnino reprobum, cui Deus non ea conferat interioris gratiæ auxilia cum quibus saluari possit, siue illa sint proximè sufficientia, per quæ immediate obtineatur iustificatio & salus, siue sint remotè tantum sufficientia per quæ obtineantur immediate auxilia proxima. Negant autem parata esse omnibus huiusmodi auxilia cum Caluino recentiores eius asseda, sed asserunt multos omnino etiam nunc esse qui nunquam eas gratias habeant: nullas in lege veteri datas esse à Deo gratias sufficientes, illas non dari peccatoribus reprobis ut conuertantur, vel etiam ut noua peccata vitent: Ita enim tradit nouus dogmatistes tom. 3. lib. 3. ferè toto, sequutus ut sæpè monui Lutherum, Caluinum, Armacanum.

Nititur autem primò, quia falsum existimat esse quod Deus sincere velit saluos fieri omnes homines, & conuerti.

Primò enim falsò dixisset Christus *Nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit eum*, Deus enim non omnes trahit, ergo non omnes possunt venire: falsò etiam ab Apostolo dictum esset, *quis est qui te discernit?* si enim Deus vult generaliter omnes saluare, solus ergo fidelis se ipsum discernit. Deinde generalem hanc voluntatem omnes saluandi si agnouisset Augustinus, locum illum Apostoli celeberrimum vult omnes homines saluos fieri, non interpretaretur, de singulis generibus hominum, vel de illis qui salui sunt. Denique si Deus sincere vellet salutem omnium reproborum, daret illis gratias congruas cum quibus videt illos conuersum iri, cum autem hoc non faciat, certè negandum videtur quod in eo sit voluntas sincera eos saluandi.

Secundò falsum etiam videtur quod omnibus infidelibus, & in lege Moysei data sint auxilia sufficientia.

Primò enim ita colligitur ex Actorum 14. & 17. ubi dicitur quod Deus præteritis generationibus dimisit omnes gentes ingredi vias suas, & illa despexit se tempora: Apostolus quoque passim appellat legem Moysei, legem mortis, dicit eam subintrasse ut abundaret

Quartæ.

Fundamentum primum erroris.

Secundum